

Afgørelser – Reg. nr.: 06294.00

Fredningen vedrører: Lustrup Fælleslod

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

07-02-1977

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

7/2-1977

KOR 1112 NV RIBE

U d s k r i f t
a f
forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet
for
Ribe amts fredningskreds.

---ooOoo---

År 1977 den 7. februar blev i sag

J. nr. 214/1976

Fredning af et område af
Seem by og sogn, Lustrup
Fællesjord,

afsagt sålydende

K E N D E L S E :

I. Fredningssagen.

Ved brev af 17. juni 1976 til fredningsnævnet for Ribe amts fredningskreds rejste Danmarks Naturfredningsforening fredningssag for Lustrup Fællesjord.

I begæringen har Danmarks Naturfredningsforening til støtte for sit andragende nærmere anført:

"....."

Området udgør en fælleslod, der af de omgivende landbrugs- ejendomme har været udnyttet til mergelgravning. Mergelgravningen er forlængst ophørt, og området har udviklet sig med en afvekslende vegetation, dels hedesamfund og kærsumfund med stor artsrigdom.

Begrundelsen for nærværende fredningsforslag er de undervisningsmæssige interesser området frembyder. Den foreliggende lokalitet er sparsomt repræsenteret i Ribes omegn, og dette i forbindelse med den ret store koncentration af skoler og læreanstalter i Ribe gør, at det ud fra et pædagogisk synspunkt er af den allerstørste betydning, at biotopen sikres for fremtiden imod forstyrrelse.

Formålet med fredningen er at sikre biotopen mod forstyrrelse, således at området også i fremtiden kan anvendes til studier og demonstration af biologi."

Fredningssagen omfatter helt eller delvis følgende ejendomme med nedennævnte matrikelnumre:

Fælles Lergrav, som ifølge Herredsmatriklen fra 1868 ejes af matr.nr. 1 - 18 incl., undtagen matr. nr. 3, 6 p Lustrup under Ribe Jorder, samt 4 c og 6 g Seem by og sogn.

Den detaljerede fredningspåstand for området er sålydende:

"....."

1. Området må ikke bebygges, og der må ikke opstilles skure, master, transformerstationer eller andre skæmmende indretninger.

2. Området må ikke opdyrkes og afvandes. Opfyldning af eksisterende vandhuller må ikke finde sted.
3. Indenfor området må der ikke anvendes herbicider og insekticider, ligesom der ej heller må tilføres nogen form for gødningsstoffer.
4. Der må ikke foretages terrænændringer.
5. Området må ikke anvendes til henkastning af affald, ligesom der ej heller må henstilles udrangerede biler og landbrugsmaskiner.
6. Området skal være tilgængeligt for almenheden, hvilket ikke skal indebære forbud mod almindelig markhegning.
7. Området må ikke tilplantes med træer og buske. Indenfor området skal det være tilladt med de påtaleberettigedes samtykke, uden udgift for lodsejerne, at fjerne selvsået opvækst af træer og buske, og iøvrigt at pleje området på den for biotopen mest hensigtsmæssige måde.
8. Påtaleret tillægges Fredningsnævnet for Ribe amt og Danmarks Naturfredningsforening."

Fredningsnævnet består under behandlingen af denne sag af formanden, dommer Poul Buch, Varde, amtsrådsmedlem, gårdejer Erik Rosenstand, Sdr. Farup, samt det lokale medlem for Ribe kommune gårdejer Åge Lauritsen, Hjortvad pr. Lintrup.

Bekendtgørelse om den rejste fredningssag blev indrykket i dagbladet "Vestkysten" den 28. juni 1976, i Statstidende den 29. juni samt i "Avisen for Ribe og Opland" den 1. juli. Tilsvarende meddelelse blev tilstillet lodsejere den 6. juli 1976 ved anbefalet brev. Indkaldelse til det forberedende møde den 13. september 1976 blev bekendtgjort i Statstidende og dagbladet "Vestkysten" den 28. august 1976, ligesom meddelelse herom den 23. august 1976 blev tilstillet lodsejere og andre ~~rettighedshavere~~ ved anbefalede breve.

Af en af Danmarks Naturfredningsforening indhentet udtalelse fra Botanisk Institut, Århus Universitet, fremgår blandt andet:

".....

Området består af en række små-mergelgrave med små knolde mellem.

Vegetationen er afvekslende, dels hedesamfund dels kærsumfund dels på nogle af knoldene urolig-bundsamfund med bl. a. følfod. Artsrigdommen er stor. Lokaliteten er mindre men meget lig området omkring mergelgraven Lønborghede.

Der findes ingen botaniske sjældenheder, men det er et lille stykke smukt landskab, hvis variation og artsrigdom taler for bevarelse....."

Ved brev af 11. november 1976 har fredningsplanudvalget udtalt følgende:

".....

Området er beliggende i fredningsinteressezone III, og er ikke omfattet af beskyttelses-eller byggelinier i henhold til naturfredningsloven.

Området udgør en fælleslod, der tidligere har været benyttet til mergelgravning. Nu er der en afvekslende vegetation, dels hede- dels kærsumfund med stor artsrigdom.

Det er anført, at lokaliteter som denne efterhånden er ret sjældne i Ribes omegn, og i forbindelse med de mange skoler i Ribe, må området derfor anses for vigtigt og velegnet til undervisningsbrug.

Fredningsplanudvalget besøgtede området ved møde 6. maj 1976, idet man havde fået henvendelser fra beboere i området. Man vedtog, at støtte tanker om områdets bevarelse - fortrinsvis ved overdragelse til det offentlige.

Formanden udvalget nåede at foretage sig yderligere i sagen, rejste Naturfredningsforeningen som nævnt fredningssag.

På udvalgets møde den 1. oktober 1976 blev sagen igen behandlet på baggrund af den nu rejste fredningssag. Der var enighed om fremdeles at støtte sikringsbestræbelserne, evt. på den måde, at arealet pålagt sikringsbestemmelser, overdrages til stat eller kommune. Overdragelsen bør fortrinsvis ske til kommune....."

På mødet den 13. september 1976 motiverede fuldmægtig Anders Kornum den rejste fredningsbegæring og bemærkede, at det område, der påstås fredet, må antages at være af væsentlig betydning for biologiundervisningen i Ribes skoler og læreanstalter. Vedrørende adgangen til området nedlægger Danmarks Naturfredningsforening ud over det i begæringen anførte påstand om, "at den private fællesvej, der fører fra kommunevejen ud i området, gøres offentlig tilgængelig".

I det fredede område må der fortsat være ret til almindelig markhegning ved opsætning af el-hegn eller pigtrådshegn, således at egnet jord kan bruges til græsning. Det, man ønsker at sikre sig imod, er, at jorderne opdyrkes. Arealerne har stor artsrigdom, selv om der ikke forefindes botaniske sjældenheder.

Lektor Lennart Edelberg bemærkede for undervisningsanstalterne, at der i området findes en overordentlig sjælden bregne, den såkaldte "Slangetunge", der slet ikke ligner en bregne, og i vandet forefindes den ligeledes ret sjældne "Løgfrø" hvis fortsatte eksistens også bør bevares til fortsat undervisningsbrug. Fremdeles er det af betydning, at der i søerne kan iagttages interessante sæsonsvingninger vedrørende indholdet af plankton.

Formanden for Ribe kommunes byplanudvalg gårdejer Jens Lauridsen bemærkede, at Ribe kommune ikke vil modsætte sig fred-

ningens gennemførelse som påstået, men at Ribe kommune ikke vil medvirke til, at den private fællesvej gøres til offentlig vej.

Gårdejer Martin Schack bemærkede, at han har gammel adkomst til at drive sine kreaturer tværs over den private fællesvej og agter at vedblive hermed ved midlertidig opsætning af træhegn.

Fuldmægtig Kornum bemærkede, at Naturfredningsforeningen intet har at indvende imod hr. Schacks ønske.

Gårdejer Schmidt bemærkede, at han ikke ønsker sig pålagt yderligere forpligtelser med hensyn til vedligeholdelsen af den private fællesvej.

Fuldmægtig Kornum bemærkede, at Naturfredningsforeningen er indforstået hermed, blot vejen ikke bliver nedlagt. Han tilføjede, at der ikke påstås etableret parkeringsplads ved området.

Gårdejer Ejvind Andreasen forespurgte, hvorfor der er medtaget et hjørne af matr. nr. 6 g.

Fuldmægtig Kornum motiverede, hvorfor den sydøstlige lomme af området er medtaget.

Knud Vestergård bemærkede, at han ønsker sin ejendom, matr. nr. 4 c og 6 p, udtaget af fredningen. Han har overtaget matr. nr. 6 p ved skøde af 15. juli 1975, og han har anlagt en vej i øst/vestgående retning fra 4 c til 6 p langs med det sydøstlige hjørne af den fælles lergrav.

Fuldmægtig Kornum forbeholdt efter fornyet besigtigelse Naturfredningsforeningens stillingtagen til dette spørgsmål.

Jørgen B. Jessen bemærkede, at hele fællesjorden fra 1973 er vurderet til 0 kr. i skattemæssig henseende. Indtil 1973 betalte forsamlingshuset i Lustrup skat af fællesjorden.

Gårdejer Tyge Bruun forespurgte, om det fortsat vil være tilladt at hente ler og mergel, der allerede er opgravet.

Fuldmægtig Kornum bekræftede, at dette kan ske, såfremt der ikke sker fornyet gravning.

På nævnets næste møde i sagen den 15. november 1976 forespurgte gårdejer Ejvind Andreasen, om matr. nr. 4 c og 6 g er med i fredningsplanudvalgets forslag om overdragelse af arealerne til det offentlige.

Sekretariatsleder, landinspektør H. Præstholt bemærkede, at disse matrikelnumre også er med i forslaget, men det væsentlige er selve mergelgravens. Udvalgets brev må ses som udtryk for, at udvalget er tilbageholdende over for tanken om en egentlig fredning.

Fuldmægtig A. Kornum, Danmarks Naturfredningsforening, bemærkede, at det er svært at trække en grænse ved en frednings-sag. Skovholmen på matr. nr. 4 c og 6 g ligger i naturlig tilknytning til fællesjorden og er medtaget ud fra en helhedsbetragtning. De største fredningsmæssige interesser knytter sig imidlertid til fællesjorden.

Landinspektør Præstholt bemærkede, at der i udvalget er en vis modstand mod fredning af det i denne sag omhandlede areal, og da området har betydning for undervisningen, bør Ribe kommune snarere overtage jorden.

Arkitekt Sinnerup, Ribe kommune, bemærkede, at kommunen endnu ikke har taget stilling til fredningsplanudvalgets forslag.

Nævnens formanden konstaterede, at hverken lodsejerne eller Ribe kommune på tidspunktet for mødeafholdelsen kunne tage stilling til fredningsplanudvalgets forslag.

Fuldmægtig Kornum bemærkede, at Danmarks Naturfredningsforening ønsker sagen fremmet til afgørelse uanset fredningsplan-

udvalgets forslag, idet argumenterne for fredning er til stede, uanset hvem der ejer arealet.

Til påstandens pkt. 6 bemærkede han, at man for at værne om vandhullerne ønsker, at evt. græsning kun sker ved får og geder, medens køer og heste bør udelukkes.

De mødte lodsejere gav udtryk for ønske om, at der ikke kom dyr på fællesjorden, men at plejen af området foretages af mennesker uden udgift for lodsejerne. Lodsejerne udtrykte endvidere ønske om, at området bliver fredet for jagt.

Nævnets formand bemærkede, at spørgsmålet om jagtfredning ikke henhører under nævnet.

Gårdejer Andreasen ønskede, at matr. nr. 6 g udgik af fredningen.

Ved brev af 11. september 1976 har Ellen Margrethe Vester-
der ejer fællesjord,
gård, oplyst, at hun kan tilslutte sig, at fredningen gennemføres, og at hun ikke kræver erstatning.

Ved brev af 13. december 1976 har Hans P. Bruun og Jørgen P. Jessen på lodsejernes vegne fremsat krav om en erstatning på 4.000 kr. pr. ha. for fredning af fællesjorden.

II. Fredningens omfang.

Efter indgående overvejelser og interne forhandlinger har fredningsnævnet eenstemmigt truffet beslutning om at gennemføre den begærede fredning i overensstemmelse med Danmarks Naturfredningsforenings påstand.

Nævnet har ved sin således trufne afgørelse i overensstemmelse med naturfredningslovens § 1 lagt vægt på, at det er af væsentlig interesse, at området sikres og bevares af hensyn til undervisningen.

III. Fredningens indhold.

Med hensyn til fredningens nærmere indhold fastsattes følgende generelle bestemmelser:

1. Området må ikke bebygges, og der må ikke opstilles skure, master, transformerstationer eller andre skæmmende indretninger.
2. Området må ikke opdyrkes og afvandes. Opfyldning af eksisterende vandhuller må ikke finde sted.
3. Inden for området må der ikke anvendes herbicider og insekticider, ligesom der ej heller må tilføres nogen form for gødningsstoffer.
4. Der må ikke foretages terrænændringer.
5. Området må ikke anvendes til henkastning af affald, ligesom der ej heller må henstilles udrangerede biler og landbrugsmaskiner.
6. Området skal være tilgængeligt for almenheden, hvilket ikke skal indebære forbud mod almindelig markhegning. Den private fællesvej, der fører fra kommunevejen ud i området, skal være offentlig tilgængelig.
7. Området må ikke tilplantes med træer og buske. Inden for området skal det være tilladt med de påtaleberettigedes samtykke, uden udgift for lodsejerne, at fjerne selvsået opvækst af træer og buske, og iøvrigt at pleje området på den for biotopen mest hensigtsmæssige måde. Evt. afgræsning må kun ske ved får eller geder.
8. Påtaleret tillægges fredningsnævnet for Ribe amt og Danmarks Naturfredningsforening.

IV. Erstatning.

Gårdejernerne Hans Peter Bruun og Jørgen P. Jessen har på vegne Lustrup Forsamlingshus fremsat krav om en erstatning på 4.000 kr. pr. ha for fællesjorden.

Som begrundelse for kravet er anført:

"....."

Der er flere muligheder for udnyttelse af arealet, for eksempel kunne der dyrkes korn, eller simpelthen plantes til med gran, som senere kan bruges til juletræer....."

Ifølge Herredsmatriklen fra 1868 ejes fællesjorden af ejerne af matr. nr. 1 - 18 incl, undtagen matr. nr. 8 Lustrup under Ribe Jorder.

Det er oplyst, at fællesjorden fra 1973 er vurderet til 0 i skattemæssig henseende, og at forsamlingshuset i Lustrup indtil dette tidspunkt betalte skat af fællesjorden.

Ved fastsættelse af erstatning finder nævnet at måtte tage i betragtning, at fællesjorden, der tidligere har været benyttet som lergrav, må anses for vanskelig opdyrkelig, medens det ikke er lige så vanskelig at opdyrke de udmatrikulerede arealer.

Nævnet finder herefter, at en erstatning for den pålagte fredning af fællesjorden passende kan ansættes til 3.000 kr. pr. ha. For så vidt angår landbrugsjorden finder nævnet, at erstatningen passende kan fastsættes til 5.000 kr. pr. ha.

Da ingen andre har fremsat krav på erstatning, vil denne være at udbetale til ejerne.

Erstatningerne vil herefter være at beregne således:

Lb. nr. 1. Lustrup Fællesjord.

2,5637 ha á kr. 3.000

7.691,10 kr.

Erstatningen deponeres og udbetales til Lustrup For-

samlingshus, såfremt det enten ved ejendomsdom eller ved samtykke fra de ifølge Herredsmatriklen fra 1868 berettigede godtgøres, at forsamlingshuset har ret til erstatningen.

Lb. nr. 2. Matr. nr. 6 p Lustrup, Ribe Jorder og
4 c Seem by og sogn.

Knud Vestergård.

0,12 ha á kr. 5.000

600,00 kr.

Lb. nr. 3. Matr. nr. 6 g Seem by og sogn.

Ejvind Andreasen.

0,1 ha á kr. 5.000

500,00 "

I alt

8.791,10 kr.
=====

Erstatningerne vil være at forrente med 1 % over den af Danmarks Nationalbank til enhver tid fastsatte ~~dis~~conto fra kendelsens afsigelsesdato.

Ifølge bekendtgørelse af lov om naturfredning nr. 520 af 1. oktober 1975 § 33 udredes erstatningen med 3/4 af Staten, medens 1/4 udredes af Ribe Amtskommune.

V. Tinglysning.

Kendelsen vil være at tinglyse på de nedennævnte ejendomme med prioritet forud for al pantegæld og andre rettigheder af privatretlig oprindelse, medens der med hensyn til offentlig-retlige rettigheder henvises til tingbogen.

Påtaleret tillægges Fredningsnævnet for Ribe Amts Fredningskreds og Danmarks Naturfredningsforening, hver for sig eller i forening.

T h i b e s t e m m e s :

Ejendommene umatrikuleret Fælles Lergrav, Lustrup under Ribe Jorder, matr. nr. 6 p Lustrup under Ribe Jorder, samt matr. nr. 4 c og 6 g Seem by og sogn, fredes som ovenfor bestemt.

Kendelsen kan indankes for Overfredningsnævnet,
Nyropsgade 22, 1602 København V, inden 4 uger fra kendelsens
forkyndelse.

Erik Rosenstand

Åge Lauritsen

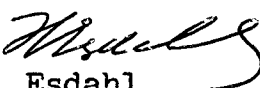
Poul Buch

/H. Esdahl
sekretær.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Ribe amts fredningskreds, Varde, den 2. marts 1977.

P. n. v.
E. b.

H. Esdahl
sekr.

/jd.

Ejendomme der helt, eller delvis ønskes fredet

Matr. nr.	Ejer	matriklens areal i m ²	heraf vej m ²	ønskes fred.		heraf fred. i h.t. nat. fr. lov.					tidligere fredet m.m.	anmærkninger
				ca. ha.	ant. lod.	§46 ca. ha.	§47 ¹ ca. ha.	§47 ² ca. ha.	§47a ca. ha.	§53 ca. ha.		
	<u>Seem by og sogn</u>											
4 c	Knud Vestergård Seem Mark 6760 Ribe	18.6511		0,1	1							landbrug
6 g	Ole Germundson Seem Mark 6760 Ribe 26/9 1975 lyst bet. skøde til Ejvind E. Andreasen	14.7450		0,1	1							landbrug
			i alt	2,8 ha								

København, den 13. maj 1976.

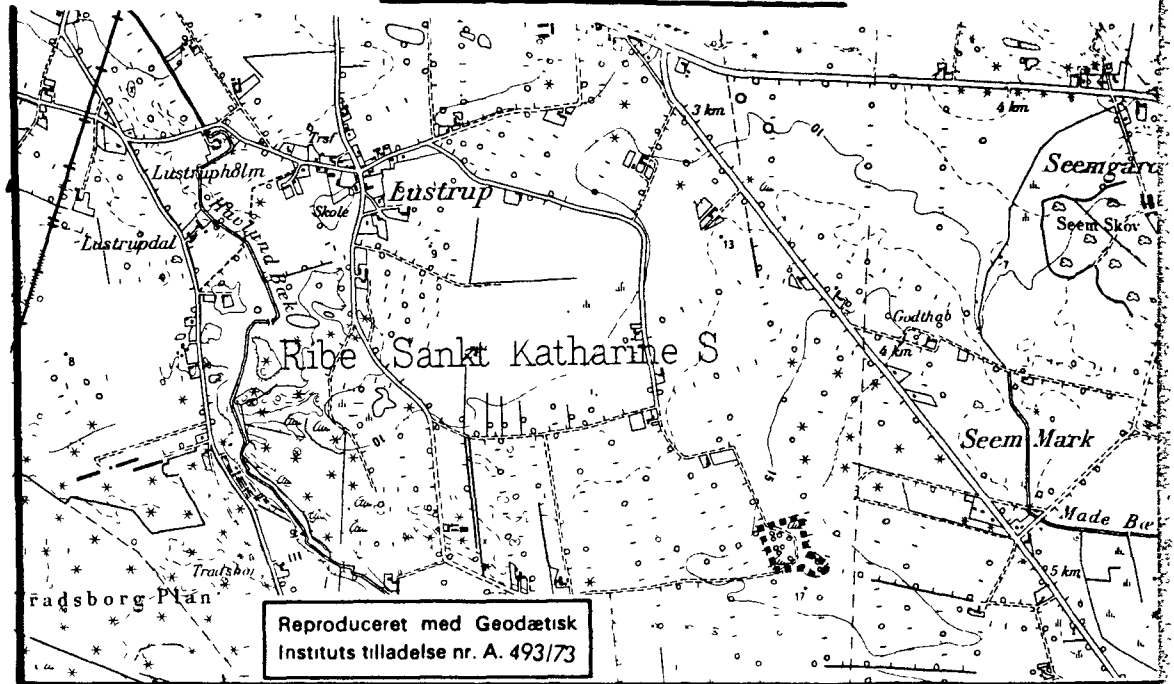
landinspektør

Kort i 1:4000

fremstillet efter
matrikelkortene af jan. 1976
i målforholdet 1:4000

Øversigtskort i 1:25000

Lustrup fællesjord

Dele af Lustrup under Ribe Jorder og
Seem By og Sogn,
Ribe kommune,
Ribe amtskommune.

Signaturforklaring:

- foreslået fredningsgrænse
- *-*-* ejerlagsgrænse

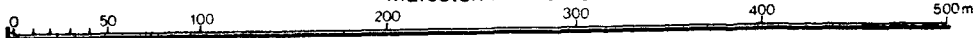
År 1976

O. Holme Clausen

Landinspektør

11/2 E NG

Målestok i 1:4000

11-11
D.N. 1972
O.H.H. 76-44
C.S. 1976 IV

SCANNET

6294.00
Modtaget i
By og Landskabsstyrelsen
- 4 JAN. 2010

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

By – og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

23. december 2009
Fredningssag 21-2009

J. nr.: 21/2009: Ansøgning fra Esbjerg Kommune om dispensation til at gennemføre naturgenopretning og pleje af Lustrup Fællesjord.

Fredningsnævnet har den 2. juni 2009 modtaget en ansøgning fra Esbjerg Kommune om dispensation til at gennemføre naturgenopretning og pleje af Lustrup Fællesjord på baggrund af et forslag til plejeplan, som Esbjerg Kommune har udarbejdet.

Ifølge forslaget til plejeplan skal Lustrup Fællesjord afgræsses af kvæg, hvorfor der skal opsættes et læskur på arealet, jf. dyreværnslovens bestemmelser, og arealet skal hegnes. Ifølge plejeplanen skal der tillige opsættes en informationstavle, der fortæller om plejen og om områdets enestående plante- og dyreliv.

Plejeplanen vedrører blandt andet ejendommene matr. nr. 43 og dele af matr. nr. 6 p Lustrup, Ribe jorder samt ejendommene matr. nr. 4 c og 6 g Seem by, Seem, der er fredet ved Fredningsnævnets kendelse, afsagt den 7. februar 1977 om fredning af Lustrup Fællesjord.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at en eventuel afgræsning af de fredede arealer kun må ske med får eller geder, og at der ikke må opføres bebyggelse eller anbringes skæmmende indretninger i det fredede område.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne i Fredningsnævnets kendelse, såfremt der skal ske afgræsning med kvæg, hegnes, opsættes et læskur og anbringes en informationstavle på det fredede område.

Fredningsnævnet har afholdt møde i sagen og foretaget besigtigelse den 20. november 2009.

Under forberedelsen af sagen har Lustrup-Damhus Beboerforening oplyst, at foreningen ønsker opsat bænke og borde, som kan benyttes af besøgene.

Knud Vestergaard, der ejer en del af det fredede areal, ønsker opsat affaldsbeholdere for at undgå tilsvining med affald af de fredede arealer.

Esbjerg Kommune har under besigtigelsen oplyst, at kommunen vil etablere en mindre parkeringsplads eller et parkeringsareal ved indkørslen til fællesjorden.

BS-121-00167 alt 5c

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Esbjerg Kommune afslag på ansøgningen om dispensation til at det ansøgte, jf. begrundelsen i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Ved brev af 17. juni 1976 rejste Danmarks Naturfredningsforening sag om fredning af Lustrup Fællesjord for at sikre biotopen mod forstyrrelser, således at området også "i fremtiden kan anvendes til studier og demonstration af biologi".

Det fremgår af brevet blandt andet, at området

"udgør en fælleslod, der af de omgivende landbrugsejendomme har været udnyttet til mergelgravning. Mergelgravningen er forlængst ophørt, og området har udviklet sig med en afvekslende vegetation, dels hedesamfund og kæringsamfund med stor artsrigdom.

Begrundelsen for nærværende fredningsforslag er de undervisningsmæssige interesser området frembyder. Den foreliggende lokalitet er sparsomt repræsenteret i Ribes omegn, og dette i forbindelse med den ret store koncentration af skoler og læreanstalter i Ribe udgør, at det ud fra et pædagogisk synspunkt er af den allerstørste betydning, at biotopen sikres for fremtiden imod forstyrrelser..."

Ved kendelse, afsagt den 7. februar 1977, tog Fredningsnævnet for Ribe amt fredningspåstanden til følge og fredede et areal uden matrikelnummer, betegnet "fælles lergrav" samt ejendommene matr. nr. 6 p Lustrup, Ribe jorder samt matr. nr. 4 c og 6 g Seem by, Seem, der udgør Lustrup Fællesjord.

I begrundelsen for afgørelsen har fredningsnævnet anført, at "det er af væsentlig interesse, at området sikres og bevares af hensyn til undervisningen".

Fredningsnævnet har fastsat følgende fredningsbestemmelser for området:

"...

1. Området må ikke bebygges, og der må ikke opstilles skure, master, transformerstationer eller andre skæmmende indretninger.
2. Området må ikke opdyrkes og afvandes. Opfyldning af eksisterende vandhuller må ikke finde sted.
3. Inden for området må der ikke anvendes herbicider og insekticider, ligesom der ej heller må tilføres nogen form for gødningsstoffer.
4. Der må ikke foretages terrænændringer.
5. ...

6. Området skal være tilgængeligt for almenheden, hvilket ikke skal indebære forbud mod almindelig markhegning...
7. Området må ikke tilplantes med træer og buske. Inden for området skal det være tilladt med de påtaleberettigedes samtykke, uden udgift for lodsejerne, at fjerne selvsået opvækst af træer og buske, og i øvrigt at pleje området på den for biotopen mest hensigtsmæssige måde. Evt. afgræsning må kun ske ved får eller geder.
8. Påtaleret tillægges fredningsnævnet for Ribe amt og Danmarks Naturfredningsforening.”

Esbjerg Kommune har udarbejdet en plejeplan, som kommunen med brev af 27. maj 2009 har forelagt Fredningsnævnet. Kommunen har blandt andet anført i brevet, at den hidtidige plejeindsats ikke har været tilstrækkelig til at sikre områdets biologiske variation; størstedelen af Lustrup Fællesjord fremstår i dag stærkt tilgroet i artsfattigt pilekrat.

Esbjerg Kommune har herefter anført i brevet:

”Esbjerg Kommune ønsker at udføre naturgenopretning og naturpleje på Lustrup Fællesjord og søger derfor de påtaleberettigede ... om godkendelse af vedlagte plejeplan. I plejeplanen udarbejdet af kommunen beskrives indsatsen for genopretning og fremtidig naturpleje.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal det indenfor området være tilladt med de påtaleberettigedes samtykke, uden udgift for lodsejerne, at fjerne selvsået opvækst af træer og buske, og i øvrigt at pleje området på den for biotopen mest hensigtsmæssige måde.

Forslaget til plejeplan har været diskuteret med repræsentanter fra Lustrup-Damhus beboerforening som ejer hovedparten af Lustrup Fællesjord. De havde enkelte ændringsforslag, som siden er indarbejdet i plejeplanen. Esbjerg Kommune her endvidere afholdt et møde med den anden grundejer og eneste nabo til arealet, Knud Vestergaard. Han havde umiddelbart ingen indvendinger til plejeplanen og var indforstået i et samarbejde med Esbjerg Kommune i det omfang naturgenopretningen kræver dette.

Kommunen foretager plejen uden udgift for ejerne.

Ansøgning om dispensation fra fredningsbestemmelserne

I fredningsbestemmelserne er det fastsat, at eventuel afgræsning kun må ske ved får eller geder. Det skyldes, at man på tidspunktet for fredningen mente, at græsning med får og geder var mest skånsomt for vandhullerne. Desuden må der ikke opsættes skure og andre skæmmende indretninger.

Græsning med får og geder er imidlertid særdeles uhensigtsmæssigt, hvis man ønsker at genoprette eller bevare en artsrig urtevegetation med f. eks. orkideer. Esbjerg Kommune vurderer desuden, at kvægafgræsning ikke vil være til væsentlig skade for vandhullerne. Esbjerg Kommune søger derfor Fredningsnævnet om dispensation til at

afgræsse området med kvæg da det vurderes at være den mest hensigtsmæssige naturpleje på arealet. Endvidere søges der om dispensation til opsætning af et læskur for dyrene, da dette er lovpligtigt jf. dyreværnsloven.

Kommunen ønsker at opsætte en informationstavle, der fortæller om plejen og om områdets enestående plante- og dyreliv. Såfremt Fredningsnævnet vurderer, at dette kræver en undtagelse fra fredningsbestemmelserne, søger kommunen ligeledes om dispensation til dette.

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Størstedelen af det fredede område er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 om beskyttede naturtyper. Området er registreret som hede, hvori der ligger en række mere eller mindre sammenhængende søer. Heden er A-værdisat og A-målsat (højeste værdi- og målsætning).

Dispensationskrævende indgreb i forbindelse med plejen omfatter oprensning af et antal søer, etablering af sti langs områdets vestlige kant, afgræsning, etablering af læskur samt rydning af træer og buske. Indgrebene er nærmere beskrevet i vedlagte udkast til plejeplan.

Da plejen medfører en væsentlig tilstandsændring af området, kræver det dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, jf. § 3, stk. 1 og 2. Såfremt plejeplanen godkendes af Fredningsnævnet og Danmarks Naturfredningsforening, agter Esbjerg Kommune at meddele dispensation efter naturbeskyttelsesloven. Dispensationen vil blive givet på følgende vilkår:

1. Projektet forudsættes udført som beskrevet i plejeplanen.
2. Der skal generelt arbejdes under hensyntagen til at minimere skaderne på naturarealerne.
3. Oprensning af søerne samt rydning af træer og buske skal ske i vinterhalvåret, fra 1. september til 1. april.
4. Alt ryddet og opgravet materiale skal fjernes fra området.
5. Græsningstryk og – periode aftales med Esbjerg Kommune. Såfremt der sker nedgræsning af området, skal dyrene tages fra. Der må ikke ske tilskuds-fodring ud over almindeligt mineraltilskud.
6. Placering, udførelse og materialevalg for læskuret skal ske med henblik på at skæmme landskabet mindst muligt.
7. Stien langs områdets vestlige del placeres ud fra hensyntagen til følsomme plante- og dyrearter. Stien etableres som en trampesti, hvor træer og stød fjernes. Der foretages ingen terrænændringer eller opfyldning med materiale. Stien må ikke anvendes til motoriseret kørsel.

Lustrup Fællesjord er kendt yngle- og rastested for bilag IV-arten Løgfrø og muligt yngle- og rastested for Spidssnudet Frø. Kommunen vurderer, at naturplejeprojektet ikke vil medføre forringelse af yngle- eller rastesteder for de nævnte arter eller andre arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV. Tvært imod udføres projektet til dels for at forbedre levestederne for de nævnte arter...”

I plejeplanen har Esbjerg Kommune anført blandt andet:

”...

Baggrund

Esbjerg Kommune ønsker med denne plejeplan et grundlag for at iværksætte rydning af vedplanter, oprensning af vandhuller og efterfølgende pleje af Lustrup Fællesjord syd for Ribe. Lustrup Fællesjord er et varieret hede- og kærrområde med vandhuller, men er som følge af utilstrækkelig eller manglende pleje under stærk tilgroning med især arter af Pil. Arealet har tidligere huset en varieret flora med en række lokalt sjældne, kalkkrævende plantearter og er levested for den truede Løgfrø.

Formål med naturplejen

Målsætningen for naturplejen er:

- at genskabe og fastholde et varieret hede- og kærrområde med stor artsrigdom, til brug for undervisnings- og rekreative formål. For at opfylde dette skal området sikres mod tilgroning og fremstå som lysåbent med max. 20-25% skygning fra kronelag af naturligt hjemmehørende træer og buske. I det østlige krat kan dækningsgraden af træer og buske være højere.
- at sikre gode yngle- og levemuligheder for Løgfrø. Målet er inden for en 5-årig periode at opnå en livskraftig bestand med succesfuldt ynglende individer i mindst en tredjedel af de eksisterende vandhuller.

Administrative oplysninger

Lustrup Fællesjord blev fredet ved fredningsnævnets kendelse af 7. februar 1977 (j.nr. 214/1976). Fredningen omfatter hele matr.nr. 43, Lustrup, Ribe Jorder samt dele af matr.nr. 6p, Lustrup, Ribe Jorder og 4c og 6g, Seem By, Seem (se bilag 1). Det samlede areal er på ca. 3 ha og er privatejet.

Matr.nr. 43, Lustrup, Ribe Jorder er fællesjord og ejes af Lustrup og Damhus Beboerforening (matr.nr. 1-18 (undtaget matr.nr. 8), Lustrup, Ribe Jorder). Kontaktpersonen er Heidi Bruun, Blokvej 4f, 6760 Ribe.

Matr.nr. 4c, Seem By, Seem, 6g, Seem By, Seem og 6p, Lustrup, Ribe Jorder ejes af Knud Vestergaard, Toftlundvej 26, 6760 Ribe. Matr.nr. 6p, Lustrup, Ribe Jorder og matr.nr. 6g, Seem By, Seem, vil ikke blive omfattet af tiltagene i denne plejeplan.

Størstedelen af det fredede område er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 om beskyttede naturtyper (se bilag 2). Området er registreret som hede, hvori der ligger en række mere eller mindre sammenhængende søer. Heden er A-værdisat og A-målsat (højeste værdis- og målsætning). Søerne er ikke særskilt målsat, og dermed gælder den generelle målsætning, som er betinget af deres baggrundstilstand.

Området ligger i landzone jævnfør planloven. Området er ikke omfattet af beskyttelseslinier og der forekommer ingen beskyttede diger eller fortidsminder i eller nær området. Fredningen ligger ikke i internationalt naturbeskyttelsesområde.

Adgangsforhold

Ifølge fredningsbestemmelserne skal området være tilgængeligt for almenheden, hvilket ikke skal indebære forbud mod almindelig markhegning. Såfremt der opsættes hegn omkring området i forbindelse med græsning, bør der således etableres låger eller stænder. Efter ønske fra beboerforeningen kan der etableres en ridesti uden for indhegningen langs den vestlige kant af fællesjorden. Ifølge naturbeskyttelseslovens § 24 er uindhegnede arealer, og hegnede arealer uden græssende dyr, åbne for færdsel til fods og ophold, når der er lovlig adgang dertil af veje og stier. Adgang sker på eget ansvar og hunde skal føres i snor.

Fredningen

Formål

Baggrunden for at frede Lustrup Fællesjord var ønsket om at bevare området som biologisk varieret undervisningslokalitet. Begrundelsen var, at naturtyperne på arealet er sjældne i Ribes omegn. Blandt andet fandtes der på tidspunktet for fredningen en række sjældne, kalkkrævende plantearter, ligesom lokaliteten også på daværende tidspunkt var levested for Løgfrø.

Fredningsbestemmelserne

Der er fastsat følgende generelle bestemmelser med hensyn til fredningens indhold:

1. Området må ikke bebygges, og der må ikke opstilles skure, master, transformerstationer eller andre skæmmende indretninger.
2. Området må ikke opdyrkes og afvandes. Opfyldning af eksisterende vandhuller må ikke finde sted.
3. Inden for området må der ikke anvendes herbicider og insekticider, ligesom der ej heller må tilføres nogen form for gødningsstoffer.
4. Der må ikke foretages terrænændringer.
5. Området må ikke anvendes til henkastning af affald, ligesom der ej heller må henstilles udrangerede biler og landbrugsmaskiner.
6. Området skal være tilgængeligt for almenheden, hvilket ikke skal indebære forbud mod almindelig markhegning. Den private fællesvej, der fører fra kommunevejen ud i området, skal være offentlig tilgængelig.
7. Området må ikke tilplantes med træer og buske. Inden for området skal det være tilladt med de påtaleberettigedes samtykke, uden udgift for lodsejerne, at fjerne selvsået opvækst af træer og buske, og i øvrigt at pleje området på den for biotopen mest hensigtsmæssige måde. Evt. afgræsning må kun ske ved får eller geder.
8. Påtaleret tillægges Fredningsnævnet for Ribe Amt og Danmarks Naturfredningsforening.

Arealernes drift

Esbjerg Kommune er tilsyns- og plejemyndighed. Kommunen har i foråret 2007 ryddet vedplanteopvækst omkring en del af vandhullerne. Tidligere har Ribe Amt stået for driften, der på tilsvarende vis har bestået i rydning af vedplanter. Der foregår ikke afgræsning eller høslæt på arealet. Den hidtidige plejeindsats har ikke været tilstrækkelig til at sikre området som biologisk varieret lokalitet til undervisnings- og rekreative formål.

Foto 1. Luffoto af Lustrup Fællesjord fra år 1980, få år efter fredningen. Der ses store lysåbne partier

Løgfrens status og økologi

Vandhullerne på Lustrup Fællesjord er levested for den nationalt truede art, Løgfør (Pelobates Fuscus). Som alle danske paddearter er løgfør fredet, og den er desuden optaget på EF-habitatdirektivets bilag IV som en strengt beskyttet art. Arten er i perioden 1945-1990 forsvundet fra 98% af sine levesteder i Danmark, og Syd-vestjylland er i dag et af kerneområderne for arten (Fog *et al.* 1997). I Rødliste 1997 er den vurderet til kategori V – sårbar (Stoltze & Pihl 1998). Efter de nye IUCN-kriterier har det ikke været muligt at rødliste arten, da data er utilstrækkelige. Det vurderes dog, at bestanden på landsplan er i kraftig tilbagegang (Den danske rødliste 2004).

Løgfrøens ynglevandhuller skal være solbeskinnede, det vil sige uden for stor opvækst af træer og buske, der kan forhindre solen i at nå ned og opvarme vandet. Æg og haletudser kræver høje temperaturer, så i kolde vandhuller går ynglen tabt. Vandet skal være rent, da æggene ellers dør og går i forrådnelse. Der må heller ikke være fisk, da de æder æg og haletudser (Fog *et al.* 1997).

Foto 2. Luffoto af Lustrup Fællesjord fra år 2008. Der ses en massiv tilgroning i træer og buske og kun hedearealet i den nordlige del fremstår lysåbent.

Plejemetoder

For at sikre den biologiske variation for dyr og planter, er omfattende rydning af vedplanter nødvendig. Nedskæring af Pil har ofte en begrænset og kortvarig effekt. Pilen bør stødknuses eller evt. fjernes ved oprykning. Ved oprykning er det vigtigt, at man ikke kommer til at skabe nye forbindelser mellem de eksisterende søer, da dette vil kunne medføre spredning af fisk mellem vandhullerne.

Større solitære træer, såsom Stilk-Eg, Hvidtjørn og Selje-Røn bevares af landskabelige grunde, ligesom det østlige krat bevares for at opretholde størst mulig variation på lokaliteten. Alle ikke-hjemmehørende træer og buske fjernes fra hele området. Ikke-

hjemmehørende arter omfatter bla. Glansbladet Hæg, "Hybenroser" og arter af Gran og Fyr.

De fældede træer og buske skal fjernes fra området, evt. efter flisning. Flisbunker fra tidligere plejeindsatser skal desuden fjernes.

Efter rydningen af træer og buske vil matr.nr. 43, Lustrup, Ribe Jorder og matr.nr. 4c, Seem By, Seem, blive indhegnet og afgræsset (se bilag 3). Ved hegningen skal der sikres gode adgangsforhold for brugerne af området. Som udgangspunkt sættes græsningstrykket til 0,5-0,8 dyreenheder pr. hektar. Græsningstrykket vurderes løbende af kommunen, og såfremt græsningstrykket vurderes at være uhensigtsmæssigt højt eller lavt, ændres det. Græsningsperioden begrænses til maksimalt 5 måneder årligt, og som udgangspunkt skal græsningen ske inden for perioden 1. maj – 1. oktober. Såfremt der sker hurtig nedgræsning, tages dyrene fra tidligere. Der må ikke ske tilskuds fodring udover almindeligt mineraltilskud.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal evt. græsning ske med får eller geder. Får æder helst urter, og fremmer dermed en ensartet, græsdomineret vegetation med ringe kår for dagsommerfugle og andre insekter. Til gengæld æder får gerne de fleste løvtræer og buske og kan dermed være med til at begrænse opvæksten af vedplanter. En undtagelse er Vorte-Birk, der dog på nuværende tidspunkt ikke er et væsentligt problem i området. Såfremt Vorte-Birk eller andre vedplanter bredder sig i området, må de fjernes manuelt. Ved græsning med får kan det blive nødvendigt at hegne omkring vandhullerne.

Ved kvægafgræsning frem for får fås en mere arts- og urterig vegetation med stor struktur mæssig vegetation. Det skaber gode levevilkår for bla. insekter. Kvæg kan til en vis grad holde vedplanter nede, særligt Pil, Alm. Røn, Dun-Birk m.fl. ædes gerne. Vorte-Birk og Bøg ædes i begrænset omfang, mens de helt undgår nåletræer. En løbende rydning af opvækst kan vise sig nødvendig, men forventes ikke at være omfattende. Fordelene ved græsning med kvæg med hensyn til at skabe en varieret biologisk mangfoldighed i området vurderes at overstige ulemperne ved eventuelt tramp i vandhullerne. Det forventes ikke at være nødvendigt at hegne omkring vandhullerne ved afgræsning med kvæg.

I forbindelse med græsningsplejen er det nødvendigt at opsætte et læskur til dyrene. Ved placering, udførelse og materialevalg vil der blive lagt vægt på, at skuret skæmmer landskabet mindst muligt. Desuden skal der sikres drikkevand til dyrene.

For at fremme opvæksten af Hedelyng på det forholdsvis lysåbne hedeareal øst for den gennemgående vej, kan der indledningsvis foretages en slåning af vegetationen. Slåningen kan, om nødvendigt, gentages efter en årrække. Hvis der sættes ind med græsning, vil slåning ikke være nødvendigt.

For at sikre bestanden af Løgfrø, tilstræber naturplejen at skabe lysåbne vandhuller med stor solindstråling. Rydning er derfor især vigtigt på syd- og østsiden af vandhullerne, hvor langt størstedelen af vedplanterne skal fjernes. På vest- og nordsiden kan vedplanter fjernes i den grad, det anses nødvendigt for at mindske nedfaldet af

blade og skyggevirksomheden. For at forbedre vandkvaliteten, oprensnes en række vandhuller til fast bund. Udvalgte vandhuller, hvor der er kendskab til forekomst af Guldfisk, Karusse eller lignende, tømmes for vand og renses for slam og fisk. Fjernelsen af fisk vil foregå uden anvendelse af giftstoffer. Der skal gøres en særlig indsats for at sikre gode levevilkår for padde i vandhullerne 1, 3 og 7.

Ved indgangen til området opsætter kommunen en informationstavle, der fortæller om naturplejen og den biologiske mangfoldighed i området. Der gøres i den forbindelse opmærksom på, at der ikke må udsættes fisk i vandhullerne, og at hunde skal føres i snor.

Foto 3. Frugtstand af Blågrøn Star, Lustrup Fællesjord november 2007.

Beskrivelse af delområder

Lokaliteten er varieret og består af en mosaik af hede, rigkær og krat. I rigkærene er der registreret lokalt sjældne arter som Vild Hør, Tvebo Baldrian, og Hjertegræs og orkideerne Ægbladet Fliglæbe og Maj-Gøgeurt. Disse arter lader dog til at være gået kraftigt tilbage de seneste år. Den vestlige del af lokaliteten er tilgroet med Pil og Birk. Sjældne arter som Slangetunge og Tyndakset Gøgeurt er kendt fra Lustrup Fællesjord, men de er ikke genfundet de senere år. Arterne er formentligt forsvundet som følge af tilgroning og mangel på pleje. Lokaliteten rummer pga. tidligere mergelgravning en lang række forskelligartede vandhuller, hvoraf nogle huser store paddebestande.

Tilgroning med Pil og Tagrør er en trussel for den værdifulde flora og paddebestanden. Fisk, herunder udsatte Guldfisk og Karusser, udgør desuden en alvorlig trussel mod bestanden af Løgfrø.

Lustrup Fællesjord er i plejeplanen inddelt i en række delområder (se foto 4), der gennemgås i det nedenstående.

Foto 4. Luftfoto med afgrænsning af delområder. "Vxx" angiver vandhuller.

Vestligt krat

Kratområdet består af blandede løvtræer og -buske, dog med dominans af Grå-Pil. Bundbevoksningen er generelt artsfattig og består af skyggetålende arter. Blandt andet er der stedvis dominans af Hindbær, og enkelte steder findes der mindre bevoksninger af Ramsløg. I 2006-7 er der observeret enkelte Maj-Gøgeurt, Hjertegræs og Vild Hør i krattet og på den gennemgående vej. I 2009 er der desuden set Ægbladet Fliglæbe. I yderkanten af området, ud mod den gennemgående vej, ligger en bunke med mergel (foto 5). Bunken er dækket af et tæt lag førne, men der findes fortsat enkelte kalkelskende arter, såsom Blågrøn Star (se foto 3) og mosset Gul Krumkapsel (*Campothecium lutescens*, se foto 11).

Der foretages indledningsvist en rydning af vedplanter i området som beskrevet under "Plejemetoder". Afgræsning af området vil reducere nyopvæksten af Pil og andre vedplanter, hvilket vil medføre bedre lysforhold i vandhullerne. Græsningen vil desuden

kunne være med til at skabe en mere varieret bundflora. Hastigheden hvormed Ramsløgene breder sig er ikke kendt. Løgenes udbredelse skal holdes under observation, og såfremt de viser sig at være under spredning, bør de bekæmpes ved opgravning. Bunken med mergel skal bevares, og bør afgræsses for at reducere førnelaget og skabe åbne pletter i vegetationsdækket. Ved for stort slid på bunken, skal den frahegnes.

Foto 5. Bunken med mergel set fra nord, november 2007.

Eng

På engområdet (se foto 6) er der inden for de seneste år registreret Maj-Gøgeurt og anden rigkærsvegetation. Området er søgt plejet ved nedskæring af Pil. Dette har dog resulteret i, at området nu har en tæt bevoksning af unge pileskud. Der er enkelte Alm. Eg og Hvidtjørn på vej op. Den øvrige vegetation består af bla. Blågrøn Star, Blåtop, Tormentil, Djævelsbid, Kær-Tidsel, Alm. Knopurt, Gul Fladbælg, Kær-Svovlrod, Bølget Bunke, Brombær og Alm. Gedeblad.

Græsning med dyrearter, der æder Pil, er nødvendigt for at begrænse opvæksten og tilgroningen. Såfremt græsning ikke er muligt i en årrække bør der foretages rydning af vedplanter og årligt høslæt med efterfølgende fjernelse af det afslåede materiale.

Foto 6. Engområde set mod vest fra den gennemgående vej, november 2007.

Hede

Arealet er ældre, uforstyrret hede under tilgroning med Alm. Eg, Hvidtjørn og indførte nåletræsarter (se foto 7). Der er fortrinsvis dominans af Revling og Blåtop, med spredte Hedelyng og enkelte Klokkelyng. Af øvrige arter på arealet kan nævnes Bølget Bunke, Alm. Gedeblad, Alm. Syre, Tormentil, Lyng-Snerre, Alm. Røn, Smalbladet Høgeurt, Engelsk Visse og Brombær.

Ikke-hjemmehørende arter af træer og buske (Gran, Fyr m.fl.) ryddes og arealet bør efterfølgende afgræsses. Såfremt afgræsning ikke er muligt, bør der foretages slåning af arealet med års mellemrum for at forynge hedevegetationen.

Foto 7. Hedeområde øst for den gennemgående vej set fra vejen, november 2007.

Østligt krat

Området er et yngre egekrat i opvækst (se foto 8). Ud over Alm. Eg, som er den dominerende art, forekommer bla. Alm. Røn, Bjerg-Fyr, Glansbladet Hæg, Vorte-Birk og Brombær. I bunden findes en artsfattig surbundsvegetation med bla. Bølget Bunke. Der går en ældre, utydelig sti ned gennem området til vandhul 1.

Plejeindsatsen begrænses til afgræsning og rydning af ikke-hjemmehørende arter såsom nåletræer og Glansbladet Hæg. Desuden kan der, hvis det skønnes nødvendigt for at sikre afgræsningen, ryddes Brombær og anden uhensigtsmæssig opvækst.

Foto 8. Kratområde øst for den gennemgående vej set fra vejen, november 2007.

Vandhuller

Alle vandhullerne er eksisterende eller potentielle levesteder for padder. Ud over Løgfrø, lever der Butsnudet Frø, Spidssnudet Frø, Skrubbudse og Lille Vandsala-mander i området. Vandhullerne er under tilgroning, hvor især arter af Pil er et problem, men også Tagrør breder sig i flere af vandhullerne. I flere af vandhullerne er der fisk, både udsatte Guldfisk og Karusser og naturligt forekommende Ål og Gedder. Det er muligt, at der i forbindelse med rydningen af krat bliver fundet flere vandhuller end de nedenstående. I så fald vil der efter en konkret vurdering blive anvendt den mest hensigtsmæssige plejeindsats med hensyn til rydning m.m.

Vandhul 1

Vandhullet består af to delvist adskilte søer (se foto 9). Vandhullet har i de sidste år været det bedste levested for Løgfrø på Lustrup Fællesjord. I 2006 blev der således hørt 25-30 kaldende hanner i søen (pers.komm. Jens Vahl). Vandhullet er skygget som følge af opvækst af pil langs kanten. På vandhullets nordside står der ældre egetræer, som ligeledes skygger. De mange træer og buske medfører et stort nedfald af blade i søen. Der er desuden set Guldfisk, ligesom der formentligt forekommer andre fiskearter.

Hvis søen fortsat skal kunne fungere som ynglested for Løgfrø, skal bestanden af fisk fjernes. Der bør samtidig ske en oprensning af aflejret materiale på bunden. Skyggevirkningen og nedfald af blade fra vedplanter omkring søen skal reduceres. Pil omkring søen skal således fjernes. De ældre egetræer på nordsiden bør dog bevares, men kan eventuelt beskæres moderat, således at de lavest hængende grene fjernes. Yngre egetræer og tjørn kan evt. bevares, såfremt det vurderes foreneligt med ønsket om en bedre kvalitet af vandhullet.

Foto 9. Vandhul 1 set fra syd. De store, bevaringsværdige egetræer ses i baggrunden.

Der ligger et vandhul øst for vandhul 1 ("Ajlehullet"), som ikke er markeret på kortet. Vandhullet kan ryddes efter en konkret vurdering på stedet.

Vandhul 2

Vandhullet er meget skygget. Det er omgivet af Pil i opvækst og delvist døde elme-træer med levende rodkud.

Vandhullet oprensnes og træer og buske langs kanten fjernes.

Vandhul 3

Vandhullet er ynglested for flere paddearter, herunder Løgfrø. Det er under tilgroning fra kanten med Tagrør og er skygget af store pilebuske. Der vokser Hindbær på sydsiden af vandhullet.

Pilebuskene skal fjernes, mens birke- og egetræer kan evt. kan bevares på nordsiden. Vandhullet skal renses op for at sikre det som fortsat ynglelokalitet for padder.

Vandhul 4

Et lille, brunvandet vandhul, der er skygget af ældre Selje-Røn og Alm. Eg.

Vandhullet kan evt. oprensnes, og lades ellers urørt.

Vandhul 5

Vandhullet er stort og er under tilgroning med Pil fra siderne.

Pilebuskene skal fjernes. Birketræer på sydsiden fældes, mens større birke- og egetræer på nordsiden af vandhullet lades urørte.

Vandhul 6

Vandhullet er muligvis en tidligere opfyldt mergelgrav. Det fremstår nu med artsrig sumpvegetation og kun få kvadratmeter åben vandflade. Der vokser bla. Sværtevæld, Vandrøllike, Glanskapslet Siv, Dynd-Padderok, Vejbred-Skeblad, Svømmende Vand-aks, Manna-Sødgræs, Næb-Star, Bredbladet Dunhammer, Bittersød Natskygge og Kattehale.

Der foretages ingen indgreb i forbindelse med plejeindsatsen ud over afgræsning.

Vandhul 7

Stort, forholdsvis lysåbent vandhul, der er under tilgroning med pilebuske fra kanterne (se foto 10). I 2007 er der blevet iagttaget Guldfisk og Karusse i søen.

Pil omkring vandhullet fjernes Tjørnebuske kan efter en konkret vurdering evt. lades urørt.

Vandhullet er potentielt en god ynglelokalitet for Løgfør og andre padder. Dette forudsætter dog, at bestanden af fisk fjernes. Der bør samtidig ske en oprensning af aflejret materiale på bunden.

Foto 10. Vandhul 7.

Vandhul 8

Meget lille vandhul, der er overskygget af stor Selje-Røn. Vandhullet lades urørt i forbindelse med plejeindsatsen.

Vandhul 9

Vandhul overskygget af stor Selje-Røn og under tilgroning med Pil og Tagrør.

Selje-Rønnen kan eventuelt stammes op, således at kun den kraftige hovedstamme er tilbage, ligesom lavhængende grene fjernes. Vandhullet bør renses op og Pil og Tagrør fjernes.

Vandhul 10

Mere eller mindre lavvandet vandhul, med en del Tagrør, som breder sig ud i søen.

Vandhullet bør renses op og Pil i vandhullet rykkes op.

Vandhul 11

Stort, dybt vandhul omgivet af yngre Rød-El.

Træer og buske på sydsiden skal fjernes. Vandhullet kan forsøges renses op.

Vandhul 12

Stort, dybt vandhul. Tilgroning med Pil og Tagrør fra kanterne. Delvis forbindelse til mindre, lavvandede vandhuller mod vest.

Søen bør oprensnes og pilebuske på sydsiden fjernes. De mindre vandhuller mod vest lades urørt.

Vandhul 13

Stort, dybt og forholdsvis klarvandet vandhul med bla. Alm. Kildemos (*Fontinalis antipyretica*).

Der bør ryddes og lysnes omkring vandhullet, og det kan evt. renses op.

Vandhul 14

Lille, lavvandet og klarvandet med bla. Alm. Kildemos (*Fontinalis antipyretica*). Vandhullet er under tilgroning med Tagrør og Grå-Pil.

Pilen fjernes og vandhullet renses evt. op.

Vandhul 15

Lille, delt vandhul under tilgroning med Tagrør. Vandhullet er overskygget af store træer.

Kan evt. renses op, og lades ellers urørt.

Vandhul 16

Stort, dybt vandhul med bla. Svømmende Vandaks. Tagrør og Pil vokser ind fra kanten.

Pil og evt. Tagrør ryddes fra kanten, især sydsiden. Evt. forsigtig oprensning under hensyntagen til undervandsvegetationen.

Vandhul 17

Lille, meget tæt tilgroet med Pil og overskygget af større træer.

Vandhullet lades urørt.

Tidsplan

Naturplejen kan forløbe efter følgende tidsplan:

- Efterår 2009: Rydning af uønskede træer og buske.
- Efterår 2009/forår 2010: Oprensning af søer. Opsætning af hegn, læskur og påbegyndelse af afgræsning. Opsætning af informationstavle.

- 2010 - : Fortsat afgræsning, eventuelt suppleret med fældning af ny uønsket opvækst af træer og buske. Opfølgning på effekten af plejeindsatsen på vegetationens sammensætning, herunder forekomsten af sjældnere plantearter. Opfølgning på bestandsudviklingen af Løgfrø.

...

Bilag 1. Luftfoto med angivelse af det fredede område samt matrikler.

Bilag 2. Luftfoto med angivelse af areal registreret efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Bilag 3. Luftfoto med angivelse af forventede hegnslinje, placering af læskur og infotavle.

I et brev af 18. september 2009 til Fredningsnævnet har Lustrup-Damhus Beboerforening oplyst, at beboerforeningen er meget positiv overfor Esbjerg Kommunes ønske om at gennemføre naturgenopretning og pleje af Lustrup Fællesjord. Beboerforeningen har derfor ikke indvendinger mod godkendelse af plejeplanen, og at der meddeles dispensation til dens gennemførelse.

Beboerforeningen har tilføjet, at der i ”dispensationen også medtages mulighed for at opsætte enkelte naturbænke og borde på arealet”.

Beboerforeningen anfører endelig, at foreningen støtter kommunens plan om på sigt at rejse en ny fredningssag for at få et tidssvarende grundlag for naturplejen.

Knud Vestergaard har i et brev, modtaget den 22. september 2009 i Fredningsnævnet, oplyst, at han forventer, at hegnet, der skal rejses, bliver opsat forsvarligt og vedligeholdt, så dyrene ikke bryder ud og ødelægger de omkringliggende arealer, samt at han forventer, at dyrene er bluetongue vaccineret.

Knud Vestergaard har endvidere anført, at såfremt plejeplanens gennemførelse giver øget trafik og besøgstal i området, skal Esbjerg Kommune deltage i vedligehold af vejene samt opsætte skralde-spande, så affald ikke ender på omliggende arealer.

I et brev af 20. september 2009 til Fredningsnævnet har Danmarks Naturfredningsforening anført blandt andet, at foreningen kan tilslutte sig, at det etableres læskur til græssende dyr, samt at der opstilles informationstavler og naturbænke i tilknytning hertil. Naturfredningsforeningen har tilføjet, at foreningen har tæt kontakt til den lokale arbejdsgruppe, der arbejder med at fremstille informationsmateriale.

I et brev af 21. september 2009 til Fredningsnævnet har arbejdsgruppen oplyst, at arbejdsgruppen opfatter

”den foreslåede plejeplan som et anbefalelsesværdigt tiltag for at genskabe en spændende og varieret naturtype til gavn for naturen. Ikke mindst et landskab og en natur, der sin lidenhed til trods rummer væsentlige geologiske, biologiske og kulturhistoriske elementer.

Vi tilslutter os, at der iflg. plejeplanen opsættes informationstavle på arealet. Vi anbefaler, at tavlen dimensioneres, så der bliver plads til 6 emner, der illustrerer og beskriver:

1. Områdets geologiske historie
2. En geografisk beskrivelse af landskabet
3. Et kulturhistorisk afsnit, herunder mergelgravning
4. Væsentlige og karakteristiske planter
5. Væsentlige og karakteristiske planter
6. Dyrelivet

Vi arbejder med at udfærdige forslag til indholdet af disse emnetavler og anbefaler, at der bliver plads til de 6 sektioner.

Vi forestiller os korte, beskrivende tekster med tilhørende illustrationer.

Arbejdsgruppen er vidende om, at Lustrup-Damhus Beboerforening ønsker, at der bliver mulighed for at opstille naturbænke mv. på arealet. Det kan arbejdsgruppen tilslutte sig og anbefaler, at det koordineres med de omtalte emnetavlens placering...”

Fredningsnævnets behandling af sagen.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 20. november 2009, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog for Esbjerg kommune, Teknik & Miljø, landskabsforvalter Mads Astrup og miljømedarbejder Jørgen Hansen, for Lustrup-Damhusbeboerforening Søren Dalgaard, Bo Løhndorf og Martin Hansen, lodsejer Knud Vestergaard, for Miljøcenter Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for Danmarks Naturfredningsforening og arbejdsgruppen seminarielektor Uffe Eskildsen samt for Fri-luftsrådet Werner Straadt.

Fredningsnævnets formand oplyste under besigtigelsen, at Fredningsnævnet den 2. juni 2009 har modtaget en ansøgning fra Esbjerg Kommune om dispensation til at gennemføre naturgenopretning og pleje af Lustrup Fællesjord på baggrund af et forslag til plejeplan, som Esbjerg Kommune har udarbejdet. Ifølge forslaget til plejeplan, der blandt andet vedrører ejendommene matr. nr. 43 og dele af matr. nr. 6 p Lustrup, Ribe jorder samt ejendommene matr. nr. 4 c og 6 g Seem by, Seem, der er fredet ved Fredningsnævnets kendelse, afsagt den 7. februar 1977 om fredning af Lustrup Fællesjord, skal Lustrup Fællesjord afgræsses af kvæg, hvorfor der skal opsættes et læskur på arealet, hvilket er et lovkrav, og arealet skal hegnes. Ifølge plejeplanen skal der tillige opsættes en informationstavle, der fortæller om plejen og om områdets enestående plante- og dyreliv.

Fredningsnævnets formand oplyste endvidere, at det fremgår af fredningsbestemmelserne, at en eventuel afgræsning af de fredede arealer kun må ske med får eller geder, og at der ikke må opføres bebyggelse eller anbringes skæmmende indretninger i det fredede område.

Fredningsnævnets formand oplyste endelig, at det fremgår af sagens bilag, at der ikke fra lods-ejernes side er rejst indsigelser mod de dele af plejeplanen, der beskriver selve naturgenopretningen af Lustrup Fællesjord. Fredningsnævnet skal derfor kun tage stilling til de elementer i plejeplanen, der alene kan gennemføres efter meddelt dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Landskabsforvalter Mads Astrup redegjorde under besigtigelsen for de dele af plejeplanen, der vedrører afgræsningen af det fredede område, hegningen og opsætning af læskuret. Han oplyste, at en del træer og buske, der ikke er hjemmehørende på fællesjorden, skal ryddes for at sikre en biologisk variation af planter og dyr. Det drejer sig om blandt andet glansbladet hæg, hybenroser og forskellige arter af gran og fyr. Når rydningen er gennemført, skal arealet hegnes, så det kan afgræsses. De fredede arealer bør efter kommunens opfattelse afgræsses af skotsk højlandskvæg i stedet for får og geder. Erfaringen har vist, at får helst æder urter, løvtræer og buske. Afgræsningen med får fremmer derfor en ensartet vegetation af græs med ringe vilkår for dagsommerfugle og insekter, ligesom opvæksten af vedplanter vil blive begrænset. Hvis arealet skal afgræsses af får, kan det blive nødvendigt at hegne omkring vandhullerne. Det er således afgørende for at sikre en biologisk mangfoldighed i området, at afgræsningen ikke foretages af får og geder. Kommunen vurderer, at afgræsning med kvæg - for eksempel skotsk højlandskvæg - vil bidrage til at skabe en mere urte- og artsrig vegetation med gode biotoper for blandt andet insekter. Da kvæg ikke æder nåleopvækst, kan det blive nødvendigt at foretage en løbende, men begrænset rydning af opvækst af nåltræer. Græsningstrykket skal som udgangspunkt fastsættes til 0,5 til 0,8 dyreenheder pr. hektar. Hvis kommunen vurderer, at græsningstrykket bliver uhensigtsmæssigt højt eller lavt, vil antallet af dyreenheder pr. hektar blive reguleret. Afgræsningen skal begrænses til perioden fra 1. maj til den 1. oktober, men afgræsningsperiodens længde vil blive forkortet, såfremt nedgræsningen sker hurtigere end forventet. Der vil ikke ske tilskudsfordring af kvæget, bortset fra almindeligt mineral-

tilskud. Det vil ikke være nødvendigt at hegne vandhullerne, hvis arealet skal afgrænses af kvæg. Ifølge dyreværnslovgivningen skal husdyr, der går frit, have adgang til læskure. Der skal derfor opsættes et læskur, udført i naturmaterialer, ud mod Sorteskov. Ifølge fredningsbestemmelserne skal publikum sikres adgang til det fredede område. Skovvejen, der blandt andet benyttes af hestekøretøjer, skal være offentligt tilgængelig; tilgængeligheden kan sikres gennem opsætning af dobbelt låger ved indkørslen fra kommunevejen til den private fællesvej og for enden af den private fællesvej og ved at anbringe et passende antal klaplåger ind til de hegnede arealer. Der skal etableres en trampesti udenfor hegningen.

Bo Løhndorf oplyste under besigtigelsen, at vejen gennem det fredede område altid har været offentligt tilgængelig og navnlig bruges af hestekøretøjer. Det er afgørende, at denne vejadgang fortsat består og ikke begrænses gennem opsætning af dobbeltlåger, der skal åbnes og lukkes, når publikum kører ind i området og forlader det igen. Låger signalerer en begrænset adgang og bør derfor som udgangspunkt undgås. Beboerforeningen er som følge heraf betænkelig ved at lade arealet hegne. Problemet kan måske løses ved at anbringe færister for enderne af den private fællesvej. Publikumsadgang kan alternativt sikres ved, at arealerne på begge sider af den private fællesvej hegnes, så der er fri passage ad den private fællesvej, og at der på passende steder opsættes klaplåger ind til de hegnede arealer. Beboerforeningen har ingen bemærkninger til plejeplanen i øvrigt.

Mads Astrup anførte heroverfor, at heste ikke vil gå over færister, så denne løsning er ikke mulig, hvis kørevejens tilgængelighed skal sikres. Det er hans vurdering, at problemet alene kan løses ved opsætning af en dobbeltlåge, som publikum må åbne og lukke ved passage. Kommunen har overvejet udformningen af hegnet. Hegnet skal etableres som et 2-trådet glat elhegn med strømforsyning fra et batteri. Det vil af hensyn til publikums adgang til det fredede område være nødvendigt at etablere en parkeringsplads ved området for at undgå, at publikum parkerer på de omliggende marker og langs kommunevejen. Kommunen vil derfor foreslå, at der etableres en parkeringsplads med et beskedent antal parkeringsfelter dér, hvor den private fællesvej udgår fra kommunevejen. Det er også væsentligt, at der opsættes informationstavler, så publikum kan få information om området. Tavlerne skal udføres i A3 format.

Uffe Eskildsen oplyste under besigtigelsen, at Danmarks Naturfredningsforening ingen indvendinger har mod gennemførelsen af de tiltag, hvortil der skal dispenseres, og at foreningen heller ikke har indvendinger mod plejeplanen i øvrigt. Naturfredningsforeningen er af den opfattelse, at der skal opsættes informationstavler eller informationsborde passende steder på det fredede område med oplysning om områdets geologiske historie, en geografisk beskrivelse af landskabet, et afsnit om stedets kulturhistorie samt om stedets dyre- og planteliv. Lustrup-Damhus Beboerforening har oplyst arbejdsgruppen om, at beboerforeningen ønsker opsat et antal naturbænke på arealet, så området gøres mere attraktivt for publikum. Der foreligger ikke oplysning om, hvor naturbænkene skal anbringes, eller hvorledes de skal udføres.

Knud Vestergaard henledte under besigtigelsen Fredningsnævnets opmærksomhed på, at øget brug af området for eksempel til udflugter nødvendiggør, at der tillige opsættes et antal beholdere til affald, og at kommunen skal overveje, hvorledes disse beholdere kan blive tømt for at undgå, at affaldsbeholderne bliver overfyldt, så affald ligger og flyder rundt omkring i området.

Knud Vestergård havde ikke i øvrigt bemærkninger til plejeplanen.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fra bestemmelserne i en fredningskendelse, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det er formålet med fredningen at sikre Lustrup Fællesjord mod forstyrrelse, så området også i fremtiden kan anvendes til studier og demonstration af biologi. Fredningsbestemmelserne er udformet i overensstemmelse med dette formål.

Der er mellem lodsejerne og plejemyndigheden enighed om gennemførelse af de dele af plejeplanen, hvortil der ikke i øvrigt kræves dispensation.

Fredningsnævnet skal derfor alene vurdere, om der kan meddeles Esbjerg Kommune dispensation til at lade området afgræsse af kvæg i stedet for får og geder, hegningen af området, opsætning af læskure, naturbænke og informationstavler samt etablering af en parkeringsplads.

Der foreligger ikke nærmere oplysninger om antallet af dyr, der skal sættes ud i området, bortset fra at kommunen forventer 0,5 til 0,8 dyreenheder pr. hektar, og at antallet af dyr vil blive reguleret, hvis det viser sig, at græsningstrykket bliver for højt eller for lavt. Projektet indeholder heller ikke konkrete forslag til, hvorledes hegningen af området kan gennemføres, således at publikums adgang til området sikres i overensstemmelse med intentionerne bag fredningen af Lustrup Fællesjord. Projektet indeholder endvidere ikke efter besigtigelsen nærmere oplysninger om, hvorledes læskuret skal udføres, og hvor det skal opføres, ligesom der heller ikke er taget højde for, at den private fællesvej, der gennemskærer området, kan nødvendiggøre, at der skal etableres 2 indhegninger i stedet for hegning omkring fællesjorden. Projektet indeholder endelig ikke en præcis beskrivelse af, hvorledes informationstavlerne skal udføres, antallet af informationstavler, og hvor de skal anbringes.

I Arbejdsgruppens brev til Fredningsnævnet er det oplyst, at beboerforeningen ønsker opsat naturbænke, og under Fredningsnævnets besigtigelse er det blevet oplyst, at der bør etableres en parkeringsplads ved det fredede område, og at der bør anbringes affaldsbeholdere. Der er ikke forelagt Fredningsnævnet nærmere oplysninger om disse tiltag, hvortil der kræves dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Det er derfor Fredningsnævnets vurdering, at der ikke, således som disse dele af plejeplanen er forelagt Fredningsnævnet, er et sådant konkret projekt, at Fredningsnævnet kan tage stilling til dispensation fra fredningsbestemmelserne. Fredningsnævnet kan derfor ikke på det foreliggende grundlag meddele dispensation til det fredede areals afgræsning af kvæg, hegningen, opsætning af læskuret, naturbænke, informationstavler, affaldsbeholdere samt etablering af en parkeringsplads.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, København NV, af Skov - og Naturstyrelsen, Vadehavet, Esbjerg kommune, Knud Vestergaard, Lustrup-Damhus Beboerforening, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgeren rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig del,
Esbjerg, den 23. december 2009.

Margit Ø. Laub
formand.

Denne afgørelse er sendt til:

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe,

Esbjerg kommune, Teknik & Miljø, Torvegade 74, 6700 Esbjerg.

Esbjerg kommune, Vej & Park, Torvegade 74, 6700 Esbjerg.

Lustrup Damhusbeboerforening c/o Heidi Bruun, Blokvej 4 f, 6760 Ribe.

Knud Vestergaard, Toftlundvej 26, 6760 Ribe.

By – og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.

Sydvestjyske Museer, Odins Plads, 6760 Ribe.

Skov – og Naturstyrelsen, Vadehavet, Stensbækvej 29, Arnum, 6510 Gram.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/seminarielektor Uffe Eskildsen, St. Jørgensvej 2, 6760 Ribe.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o Hanne Kristensen, H. Drachmanns Alle 15, 6700 Esbjerg.

Dansk Botanisk Forening, Sølvgade 83, 1307 København K